

Rapport 4905

WILGENWEG 3, GROOT-AMMERS

K. Klerks

Wilgenweg 3, Groot-Ammers (gemeente Molenlanden)

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

K. Klerks

Colofon

ADC Rapport 4905

Wilgenweg 3, Groot-Ammers (gemeente Molenlanden)

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Auteur: K. Klerks

In opdracht van: Van den Heuvel Ontwikkeling & Beheer B.V.

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 10 februari 2021

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: definitief

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

R.M. van der Zee

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten

Postbus 1513

3800 BM Amersfoort

Tel. 033-299 81 81

E-mail info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Doelstelling en vraagstelling	9
2.2 Methodiek	9
2.3 Resultaten	9
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	13
3 Inventariserend Veldonderzoek	15
3.1 Plan van Aanpak	15
3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	16
3.3 Conclusies	16
4 Aanbeveling	17
Literatuur	18
Geraadpleegde websites	18
Lijst van afbeeldingen en tabellen	18
Bijlage 1 Boorgegevens	25

Samenvatting

In opdracht van Van den Heuvel Ontwikkeling en Beheer B.V. heeft ADC ArcheoProjecten in juni en juli 2019 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd op de locatie Wilgenweg 59 te Groot-Ammers, gemeente Molenlanden. De aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van een restaurant- en theaterboerderij met knutselschuur ter plaatse van de huidige parkeerplaats. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Het plangebied bevindt zich in de Alblasserwaard, een veengebied dat vroeger doorsneden werd door verschillende rivierlopen, dit waren voorgangers van de Rijn, de Linge en de Waal. Na verlegging en verzanding van die rivierlopen bleven de oude stroomgordels met oever- en beddingafzettingen als gevolg van inklinking van de omliggende kleigronden over als relatief hooggelegen delen in het landschap. Deze voormalige meandergordels vormden daarom relatief gunstige vestigingsplaatsen. In het zuidwesten grenst het plangebied aan een oude meandergordel. Hier bevinden zich mogelijk afzettingen van deze stroomgordel van Schoonhoven binnen het plangebied tussen 1,5 en 5 m onder het maaiveld. In de top van deze afzettingen bevinden zich mogelijk archeologische sporen uit het Laat-Neolithicum tot de Vroege Bronstijd. Gedurende de Bronstijd werd het gebied door de natte omstandigheden waarschijnlijk ongeschikt voor bewoning. Archeologische resten van na de Bronstijd tot in de Romeinse tijd worden daardoor niet verwacht.

In de Late Middeleeuwen is het gebied ontgonnen en is de Tiendwegse Wetering waarschijnlijk ontstaan van waaruit de huidige percelering is aangelegd. Vanaf deze tijd is het plangebied in gebruik geweest als bouwland of weiland. Er zijn op de gemeentelijke beleidsadvieskaart geen huisterpen of andere aanwijzingen voor historische bebouwing aanwezig binnen het plangebied. De verwachting is dat eventuele archeologische resten in het plangebied het gevolg zijn van het agrarisch gebruik in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd, zoals ontginningsgreppels, ploegsporen, resten van eventuele schuurtjes of opslagplaatsen en dergelijke.

Teneinde deze verwachting te toetsen en aan te vullen is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd.

Uit de boringen is af te leiden dat het gebied gedurende de laatste duizenden jaren in een veenmoeras, afgewisseld met een komgebied heeft gelegen. De bodemopbouw bestaat uit een dikke veenlaag, op enkele plaatsen onderbroken door een laag ongerijpte komklei. In het gebied ligt een recente ophogingslaag direct onder maaiveld. Er zijn geen sporen aangetroffen van langdurige drogere periodes waarin zich een mogelijk bewoonbaar oppervlak heeft voorgedaan. Het veen en de komklei zijn na de inpoldering in de 12^e eeuw in gebruik genomen als, weidegrond en er is pas aan het eind van de 20^e eeuw bebouwing ontstaan langs de Wilgenweg. Dit heeft geresulteerd in een afdekkende laag met veel puin en verstoring. Er zijn geen archeologisch relevante lagen in het plangebied aanwezig. De archeologische verwachting kan naar laag worden bijgesteld. In de ondergrond zijn geen oeverafzettingen van de Schoonhovense stroomrug aangetroffen.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter nooit volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd:	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van Van den Heuvel Ontwikkeling en Beheer B.V. heeft ADC ArcheoProjecten in mei tot juli 2019 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd op de locatie Wilgenweg 59 te Groot-Ammers, gemeente Molenlanden (afb. 1 en 2). De aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van een restaurant- en theaterboerderij met knutselschuur ter plaatse van de huidige parkeerplaats. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig.

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Liesveld, dat op 26 maart 2013 door de gemeente Molenwaard is vastgesteld, heeft het plangebied de dubbelstemming Waarde Archeologie 5.¹ Om in dit gebied een omgevingsvergunning te verkrijgen voor bouwwerken met een oppervlakte van meer dan 250 m² en een diepte beneden maaiveld van meer dan 150 cm zonder heiwerkzaamheden dient de initiatiefnemer in het kader van de bestemmingsplanwijziging een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van de betrokken locatie naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld. In het kader van dit proces is het in dit rapport beschreven onderzoek uitgevoerd.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).² Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Molenlanden heeft voor zover bekend geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld.³ Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd.

¹ <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>

² SIKB 2016.

³ <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	Van den Heuvel Ontwikkeling & Beheer B.V. Lekdijk 44 2967GB Langerak Dhr. R. de Groot ronald@vandenheuvelbv.eu 06-22568944
fasen AMZ-cyclus:	bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek
aanleiding:	Nieuwbouw restaurant- en theaterboerderij met knutselschuur
locatie:	Wilgenweg 3
plaats:	Groot-Ammers
gemeente:	Molenlanden
provincie:	Zuid-Holland
kadastrale gegevens:	gemeente Groot-Ammers sectie E nummer 967
kaartblad:	38B (1:25.000)
oppervlakte plangebied:	3838,4 m ²
coördinaten:	117.400 / 438.109 117.451 / 438.125 117.476 / 438.060 117.426 / 438.041
bevoegde overheid met contactgegevens:	gemeente Molenlanden dhr. J. Joosen Postbus 1 4223 ZG Hoornaar j.joosen@jouwgemeente.nl 0183-583838
deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	Hamaland Advies dhr. E.E.A. van der Kuijl Ambachtsweg 9 7021 BT Zelhem info@hamaland-advies.nl 06-51873933
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	verondersteld, rapport is door opdrachtgever/initiatiefnemer voorgelegd
Archis-zaaknummer:	4720991100
ADC-projectcode:	4210254
auteur:	K. Klerks/Y. de Vries
autorisatie:	R.M. van der Zee
periode van uitvoering:	mei - juli 2019
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort
beheer en plaats digitale documentatie (e-depot):	https://doi.org/10.17026/dans-zeu-3wqn

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, wat leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien relevant zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Groot-Ammers. Het wordt begrensd door de Wilgenweg in het noorden en in het westen en oosten door greppels die de kavels van elkaar scheiden. In het zuiden is geen duidelijke begrenzing aanwezig. Het plangebied is momenteel in gebruik als parkeerplaats en is deels bestraat met betonklinkers en deels voorzien van grindverharding. (zie afb. 2)

Op basis van de opgevraagde gegevens met betrekking tot de milieuhygiënische situatie in het plangebied kan worden geconcludeerd dat er geen belemmeringen zijn voor het uitvoeren van het onderzoek.⁴

In het kader van het onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIC. Uit de hierop ontvangen gegevens blijkt parallel aan de Wilgenweg enkele kabels en leidingen in de ondergrond liggen. Deze vormen geen belemmering voor de uitvoering van het onderzoek.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 500 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

⁴ www.bodemloket.nl

De voorgenomen ontwikkeling in het plangebied bestaat uit de bouw van een pand met daarin ruimte voor een theater en een restaurant met een totale oppervlakte van ongeveer 915 m². De nieuwbouw zal plaatsvinden op een huidige parkeerplaats. Voor de funderingen van het nieuw te bouwen pand zullen dus grondwerkzaamheden moeten plaatsvinden, waarbij wordt uitgegaan van een diepte van ...cm -mv. De nieuwbouw zal gefundeerd worden op funderingsbalken op heipalen. Er zijn in het ontwerp geen kelders voorzien.

De rest van het perceel zal worden ingericht als terras, mogelijk zullen hier nog graafwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden ten behoeve van de aanleg van kabels en leidingen voor water, gas en elektra.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologische kaart van Nederland 1:50.000 ⁵	Komafzettingen van de Formatie van Echteld (voorheen Tiel) op een afwisseling van Hollandveen met Afzettingen uit de Formatie van Echteld (kom- en oeverafzettingen, voorheen Gorkum), code rF2k. (afb. 3)
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie) ⁶	Noordelijk deel plangebied: rivierkomvlakte (code: M46) Zuidelijk deel plangebied: ontgonnen veenvlakte (code: M81; afb. 4)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie) ⁷	Noordelijk deel: Veengrond, grondwatertrap III (kaartcode: Rv01C-III) Zuidelijk deel: Veengrond, grondwatertrap II (kaartcode: kVb-II)
Meandergordelkaart ⁸	De meandergordel van de Schoonhoven ligt ongeveer 120 m ten westen van het plangebied. (afb. 5). Deze benedenstroomse voortzetting van de meandergordel Lopik is actief geweest tussen 4920 en 3920 BP.
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ⁹	ca. 1,20 m -NAP

Het plangebied ligt in de Alblasserwaard. Dit is een overgangszone tussen het getijdengebied in het westen en het rivierengebied in het oosten. Het Holoceen, het huidige geologische tijdvak dat omstreeks 9.700 v. Chr. begon, wordt gekenmerkt door een relatief warm klimaat. Rivieren kregen een meanderende loop en er vormden zich diverse stroomgordels, die zich gedurende deze periode regelmatig verlegden. Afzettingen gevormd door deze stroomgordels worden gerekend tot de Formatie van Echteld. Deze formatie wordt lithogenetisch onderverdeeld in: stroomgordel-afzettingen (bedding-, restgeul- en oeverafzettingen), crevasse-afzettingen, komafzettingen en dijkdoorbraakafzettingen. De stroomgordelafzettingen zijn in en nabij de rivier zelf gevormd. De komafzettingen zijn in een rustiger milieu op grotere afstand van de rivier gevormd en bestaan uit zwak tot matig siltige klei. Onder natte omstandigheden vond ook veenvorming plaats.¹⁰

Ten westen van het plangebied bevindt zich de stroomgordel van Schoonhoven in de ondergrond. Dit meanderende riviertje was van ca. 2.500 tot 1.500 v. Chr. actief in het gebied. Op het AHN is de loop van het riviertje nog terug te zien als een langgerekte verhoging in het landschap. Dit is het gevolg van differentiële klink.¹¹ De oeverwallen van dit riviersysteem hebben mogelijk tot in het plangebied gelegen, al zal het waarschijnlijk wel om lagere delen van de oeverwallen gaan.

⁵ Rijks Geologische Dienst 1992.

⁶ Alterra 2008.

⁷ Alterra 2014.

⁸ Cohen et al. 2012.

⁹ ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer.

¹⁰ De Mulder et al. 2003.

¹¹ ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer.

Vanaf het Laat-Neolithicum en in de Bronstijd raakten de geulen in de Alblasserwaard buiten gebruik. In het natte gebied vond veenvorming plaats waardoor een met veen opgevuld komgebied ontstond dat ruwweg de huidige Alblasserwaard, Vijfheerenlanden en Krimpenerwaard besloeg. Deze veenvorming in de omgeving van het plangebied ging door tot in de Middeleeuwen.

In de 10^e en 11^e eeuw werd begonnen met de ontginning van het veengebied door vanaf de oeverwallen van de Merwede en Lek afwateringssloten te graven. In de 12^e en 13^e eeuw werd begonnen met de ontginning van het binnengebied. Bij de ontginning werd allereerst een ontginningsas gegraven, haaks hierop werden aan beide kanten afwateringssloten het gebied in gegraven. Een gevolg van de ontginning was ontwatering en oxidatie van het veen, wat weer een daling van het maaiveld tot gevolg had. Door deze maaiveld daling werd het gebied vatbaar voor overstromingen en werd lokaal klei afgezet. Ter bescherming tegen deze wateroverlast werden in de Alblasserwaard veel huisterpen opgeworpen. Vanaf de Nieuwe tijd verbeterde de waterhuishouding en was het niet meer noodzakelijk om huisterpen op te werpen.¹²

Op de Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, staat het noordelijke deel van het plangebied aangegeven als rivierkomvlakte, dit houdt in dat er zich een kleidek aan de oppervlakte bevindt. Het zuidelijke deel van het plangebied staat aangegeven als ontgonnen veenvlakte, hier is volgens de kaart geen kleidek aanwezig.¹³

Op de Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, staat het noordelijk deel van het plangebied aangegeven als kalkloze drechtaaggrond. Deze bodem behoort tot de hydrokleivaaggronden: zavel- en kleigronden waarin periodieke hoge grondwaterstanden kunnen voorkomen. De gronden bestaan uit een kleidek dat tussen 40 en 80 centimeter diepte overgaat in veen. Dit veenpakket is dikker dan 40 cm. Het kleidek van deze drechtaaggronden is doorgaans kalkloos en matig zwaar tot zeer zwaar. In de klei komen roestvlekken voor. Het onderliggende veen is in veel gevallen eutroof. Aan de bovenzijde van het veen heeft oxidatie en vertering plaatsgevonden. Het zuidelijk deel van het plangebied staat op de bodemkaart aangegeven als waardveengrond op bosveen of eutroof broekveen. Deze gronden zijn veengronden waarop een zavel- of kleidek is afgezet dat dunner is dan 40 cm. De klei is meestal zwaar en kalkloos. Het veen bestaat in het Hollands-Utrechtse veengebied meestal uit bosveen.¹⁴

Op de Cultuurhistorische Atlas van Zuid-Holland¹⁵ staat de volgende archeologische verwachting voor het plangebied aangegeven:

Diepteligging	Verwachting	Afzettingen
0-3 m –mv	Geen of laag	Komafzettingen met veen
3-5 m –mv	Geen of laag	Komafzettingen met veen
Dieper dan 5 m –mv	Geen of laag	Komafzettingen met veen
Ruim dieper dan 5 m –mv (basis Holocene)	Geen of laag	Komafzettingen met veen

Op de Cultuurhistorische atlas van Zuid-Holland is het plangebied gekarteerd als een gebied met een lage tot geen kans op archeologische sporen. Het grenst echter aan een zone die gekarteerd staat als buffer stroomgordels en geulafzettingen die tot dieper dan 5 m – mv is gewaardeerd met een hoge kans op archeologische sporen.

Op de archeologische verwachtingskaart van de voormalige gemeente Liesveld heeft het zuidwestelijke deel van het plangebied een hoge verwachting op archeologische sporen tussen 1,5 en 5 m – mv. Deze hoge verwachting is waarschijnlijk gebaseerd op de aanwezigheid van de stroomgordel in de ondergrond. Het oostelijke deel van het plangebied kent een lage verwachting op archeologische sporen.¹⁶ (zie afb. 6)

¹² Boshoven et al. 2009.

¹³ Alterra 2008.

¹⁴ Bakker/ Schelling 1989.

¹⁵ pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas

¹⁶ Boshoven et al. 2009.

Wanneer er in een gebied twee verschillende verwachtingswaarden kent dan geldt de hoogste verwachting.

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (zie afbeelding 7):

Rijksmonument/ AMK-terrein	Omschrijving	Datering ¹⁷	Opmerking
527675	korenmolen	1773-2001	Molen "de Jonge Sophia" gebouwd 1773, ingrijpend hersteld 1856. In 1920 onttakeld. In 1999 vanwege sloopplannen ontmanteld op originele locatie bij het dorp Goudriaan in Ottoland en in 2001 opnieuw opgebouwd in Groot-Ammers.

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
2093512100	Verkennd booronderzoek i.v.m aanleg fietspad Wilgenweg	Laag met houtsnippers aangetroffen in boring 15.	Karterend booronderzoek rondom boring 15.
2101977100	Karterend booronderzoek i.v.m aanleg fietspad Wilgenweg	Laag met verwachte houtsnippers niet verder aangetroffen, behandeld als puntvondst.	Lage verwachting uit IKAW kan gehandhaafd blijven.
4672804100	Bureauonderzoek	Onbekend	Onbekend

In ARCHIS zijn voor het onderzoeksgebied geen waarnemingen en vondstmeldingen geregistreerd.

Ten zuiden van het plangebied, op dezelfde kavel, bevindt zich de korenmolen 'De Jonge Sophia' die in 1773 werd gebouwd vlak bij het dorp Goudriaan in het naburige Ottoland. Getuige een gevelsteen is de molen in 1856 ingrijpend hersteld. Rond 1920 is de molen ontdaan van kap en wiekenkruis. De molen heeft hierna dienstgedaan als onderdeel van een maalderijbedrijf en als opslagruimte. In 1999 is de toen onbeschermde molen in verband met sloopplannen weggehaald waarna zij in 2001 op een nieuw gemetselde voet is herbouwd in Groot-Ammers.¹⁸

De aanwezigheid van deze molen heeft vanwege zijn zeer beperkte geschiedenis in het onderzoeksgebied geen invloed op de archeologische verwachting.

In het onderzoeksgebied bevinden zich drie archeologische onderzoeksmeldingen. In het kader van de aanleg van een fietspad langs de Wilgenweg is in 2005 een bureauonderzoek aangevuld met een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend? booronderzoek uitgevoerd. Hierbij werd in één boring een laag houtsnippers aangetroffen die geïnterpreteerd kon worden archeologische indicator¹⁹. Hierop zijn karterende boringen uitgevoerd rondom deze boring en is geconstateerd dat het materiaal waarschijnlijk een natuurlijke oorsprong had. Er zijn verder geen archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen duiden op een vindplaats en de lage verwachting volgens de IKAW blijft gehandhaafd.²⁰

Tenslotte is er ten westen van het plangebied een onderzoeksmelding gedaan van een bureauonderzoek. Het rapport van dit onderzoek is niet beschikbaar

¹⁷ Voor een verklaring van de afkortingen, zie tabel 1.

¹⁸ Monumentenregister RCE 2005.

¹⁹ De Groot 2005.

²⁰ De Groot 2005.

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Kadastrale minuut ²¹	1830	Groot-Ammers sectie A, blad 2, perceel 1410. Weidegrond, geen bebouwing in de omgeving. De Wilgenweg bestaat nog niet, De tiendweg, tussen de twee watergangen fungeert als toegangsweg.
Topographische en Militaire Kaart (TMK) ²²	1850	Geen bebouwing, kavel nagenoeg gelijk aan huidige situatie.
Bonnekaart ²³	1883	Situatie onveranderd
Topografische kaart ²⁴	1970	Situatie onveranderd
Topografische kaart	1984	Bebouwing op kavel ten oosten van plangebied en 'ooievaarsdorp het Liesveld' ten zuiden van plangebied.
Topografische kaart	2006	Parkeerterrein in het plangebied

Het gebied ligt in de Alblasserwaard, een voormalig veengebied dat vanaf de 11^e eeuw grootschalig is ontgonnen. In eerste instantie werden vanaf de reeds bewoonde en ontgonnen oeverwallen van de Lek en de Merwede ontginningsloten gegraven. Vanaf de 12^e eeuw werd ook het centrale deel van de waard in cultuur gebracht. Vaak koos men een hoger deel van het landschap, zoals een donk of stroomrug) om te wonen en werd een centrale ontginningsas gegraven van waaruit aan beide kanten haaks afwateringssloten werden gegraven. De grotere afwateringssloten waar de kleine erfafscheidingsloten op uitlopen staan bekend als wetering.

De Wilgenweg is op oude kaarten nog niet aanwezig. Wel ligt langs de Tiendwegse Wetering een pad of weg. Een tiendweg is een op een veenkade aangelegde weg. Er zijn in het riviereengebied van Midden-Nederland meerdere tiendwegen bekend die allemaal parallel aan een veenstroompje of rivier liggen. De tiendwegen hebben waarschijnlijk een functie in de waterbeheersing gehad. De naam tiendweg zou betrekking hebben op tienden, een belasting van 1/10 die in de Middeleeuwen over de oogst moest worden betaald.²⁵ De naam wilgenweg komt voor het eerst voor op de topografische kaart van 1984.

Op het geraadpleegde historisch kaartmateriaal is tot 1984 geen bebouwing te zien rond het plangebied. Het plangebied is volgens het geraadpleegde kaartmateriaal tussen 1830 en 2006 in gebruik geweest als akker- of weidegrond en is in deze periode niet herverkaveld.

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

Het plangebied bevindt zich in de Alblasserwaard, een veengebied dat vroeger doorsneden werd door verschillende rivierlopen, dit waren voorgangers van de Rijn, de Linge en de Waal. Na verlegging en verzanding van die rivierlopen bleven de oude stroomgordels met oever- en beddingafzettingen als gevolg van inklinking van de omliggende kleigronden over als relatief hooggelegen delen in het landschap. Deze voormalige meandergordels vormden daarom relatief gunstige vestigingsplaatsen. In het zuidwesten grenst het plangebied aan een oude meandergordel. Hier bevinden zich mogelijk afzettingen van deze stroomgordel van Schoonhoven binnen het plangebied tussen 1,5 en 5 m onder het maaiveld. In de top van deze afzettingen

²¹ Beeldbank RCE

²² Topotijdreis.nl

²³ www.topotijdreis.nl / bureau militaire verkenning 1883

²⁴ www.topotijdreis.nl

²⁵ nl.wikipedia.org/wiki/tiendweg

bevinden zich mogelijk archeologische sporen uit het Laat-Neolithicum tot de Vroege Bronstijd in de vorm van vondstspreidingen en mogelijk herkenbare vondstlagen. Gedurende de Bronstijd werd het gebied door de natte omstandigheden en de daarmee samenhangende veengroei waarschijnlijk ongeschikt voor bewoning. Archeologische resten van na de Bronstijd tot in de Romeinse tijd worden daardoor niet verwacht.

In de Late Middeleeuwen is het gebied ontgonnen en is de Tiendwegse Wetering waarschijnlijk ontstaan en zijn de percelen aangelegd. Vanaf deze tijd is het plangebied in gebruik geweest als bouwland of weiland. Er zijn op de gemeentelijke beleidsadvieskaart geen huisterpen of andere aanwijzingen voor historische bebouwing aanwezig binnen het plangebied. De verwachting is dat eventuele archeologische resten in het plangebied het gevolg zijn van het agrarisch gebruik in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd.

De beantwoording van de overige onderzoeksvragen is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Omdat in de ondergrond aan de zuidwestkant van het plangebied archeologische waarden aanwezig kunnen zijn uit het Laat-Neolithicum tot de Vroege Bronstijd op de afzettingen van de stroomgordel van Schoonhoven, is het plangebied nog niet voldoende onderzocht.

In eerste instantie zou een verkennend booronderzoek inzicht kunnen geven in de aanwezigheid en de diepteligging van eventuele stroomgordelafzettingen.

Geadviseerd wordt daarom een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uit te voeren (zie hoofdstuk 3).

3 Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Plan van Aanpak

3.1.1 Inleiding

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar nodig aanvullen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting (par. 2.4). Het inventariserend veldonderzoek zal bestaan uit een verkennend booronderzoek. De werkwijze is gericht op het in kaart brengen van de bodemopbouw en het vaststellen van (grootschalige) verstoringen, waarbij tevens rekening is gehouden met aard en diepte van de geplande ingrepen. Op 11 juni 2019 is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld, waarin de werkwijze van het onderzoek is vastgelegd.

Het verkennende booronderzoek leidt tot beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:

- *Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?*
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
- *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied?*
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?*
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*

Zo ja:

- *Op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*
- *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*
- *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

3.1.2 Uitvoeringsplan veldwerkzaamheden

Voor het beantwoorden van de in par. 3.1.1 genoemde onderzoeksvragen is de volgende onderzoeksmethode toegepast :

aantal boringen:	7
boorgrid:	in raai(en) met onderlinge boorafstand van 15m, afstand tussen de raaien is 20 m
diepte boringen:	max 5 m -mv
boormethode:	Edelmanboor met diameter 7 cm / gutsboor met diameter 3 cm (handmatig)
bemonstering:	versnijden en/of verbrokkelen

De bodemtextuur en archeologische indicatoren worden beschreven volgens SBB 5.1 van het NITG-TNO waarin ondermeer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN5104 wordt gehanteerd.²⁶ De X- en Y-coördinaten worden bepaald aan de hand van de lokale topografie en ingemeten met behulp van een meetlint. De hoogte van het maaiveld ter plaatse van de boringen wordt bepaald aan de hand van AHN-beelden.

Hoewel een verkennend booronderzoek niet als primair doel het opsporen van archeologische vindplaatsen en indicatoren heeft, zullen eventuele archeologische vondsten wel worden verzameld en (indien mogelijk) worden gedetermineerd.

²⁶ Bosch 2005; Nederlands Normalisatie-Instituut 1989.

3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.2.1 Lithologische beschrijving

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 6. De boorgegevens worden gepresenteerd in bijlage 1.

Pakket	Diepte (cm –mv)	Omschrijving	Interpretatie
1	0-40	Puinlaag met grind en gebroken puin t.b.v. parkeerplaats	Opgebracht recent
2	50-70	matig zandige , kalkrijke klei met puin	Opgebrachte grond, vermengd met puin.
3	70-90	Zwak siltige klei, slap, kalkloos	Komafzettingen, mogelijk vanuit de Lek.
4	90-500	Mineraalarm bosveen, aan de top licht geoxideerd, aan de basis overgaand in rietveen	Ontstaan in komgebied tussen de rivieren
5	380-440	Zwak siltige klei, veel plantenresten, zeer slap, ongerijpt.	Komafzettingen, mogelijk vanuit de Schoonhovense stroomrug, natte omstandigheden.

3.3 Conclusies

De in paragraaf 3.1.1 gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?*
Uit de boringen is af te leiden dat het gebied gedurende de laatste duizenden jaren in een veenmoeras, afgewisseld met een komgebied heeft gelegen. De bodemopbouw bestaat uit... Er zijn geen sporen aangetroffen van langdurige drogere periodes (zoals geoxideerde of veraarde veenlagen) waarin zich een mogelijk bewoonbaar oppervlak heeft voorgedaan. Het veen en de komklei zijn na de inpoldering in de 12^e eeuw in gebruik genomen als, weidegrond en er is pas aan het eind van de 20^e eeuw bebouwing ontstaan langs de Wilgenweg. Dit heeft geresulteerd in een afdekkende laag met veel puin en verstoring.
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
Behalve de bovenste 80 cm is de bodemopbouw onverstoord. Onder de ophogingslagen is een oude bouwvoor niet waargenomen. Het is mogelijk opgenomen in de verstoorde bovenlaag.
- *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied?*
Er zijn geen archeologisch relevante lagen in het plangebied aanwezig.
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?*
Niet van toepassing
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
De archeologische verwachting kan naar laag worden bijgesteld. In de ondergrond zijn geen oeverafzettingen van de Schoonhovense stroomrug aangetroffen.

- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
Er worden geen archeologische waarden bedreigd.
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*
Het plangebied is voldoende onderzocht.

4 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter nooit volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Alterra**, 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Alterra**, 2014: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Bosch, J.H.A.**, 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Boshoven, E.H., A. Buesink, H.M.M. Geerts, J.S. Krist, L.A. Tebbens & J.M.J. Willems**, 2009: *Regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart*. 's-Hertogenbosch. (BAAC-rapport V-08.0185).
- Bureau Militaire Verkenningen**, 1877, 1881, 1898, 1914 & 1925: Schoonhoven, *blad 504*, 1:25.000.
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik & A.H. Geurts**, 2012: *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Utrecht.
- Groot, R. de, M. Tump, J. Huizer**, 2005: *Inventariserend Veldonderzoek door middel van boringen Fietspad langs de Wilgenweg te Groot-Ammers*. Dordrecht. (Synthegra-rapport 2005-199).
- Groot, R. de, M. Tump, J. Huizer**, 2005: *Inventariserend Veldonderzoek door middel van boringen, karterende fase (IV02) Fietspad langs de Wilgenweg te Groot-Ammers, gemeente Liesveld*. Dordrecht. (Synthegra-rapport 2005-267).
- Kadaster**, 1970, 1984, 2006: Topografische Kaart, *blad 38*, 1:25.000.
- Mulder, E.F.J. de, M.G.F.M. Aa & T. Kuijt**, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Normalisatie-Instituut, Nederlands**, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed**, 2005: *Uittreksel monumentenregister, monumentnummer: 527675*. Amersfoort.
- Rijks Geologische Dienst**, 1992: *Geologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000, Blad 38 West Gorinchem*. Rijks Geologische Dienst. Haarlem.
- SIKB**, 2016: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1984: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Blad 38 West Gorinchem*. Stichting voor Bodemkartering. Wageningen.
- TNO**, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.

Geraadpleegde websites

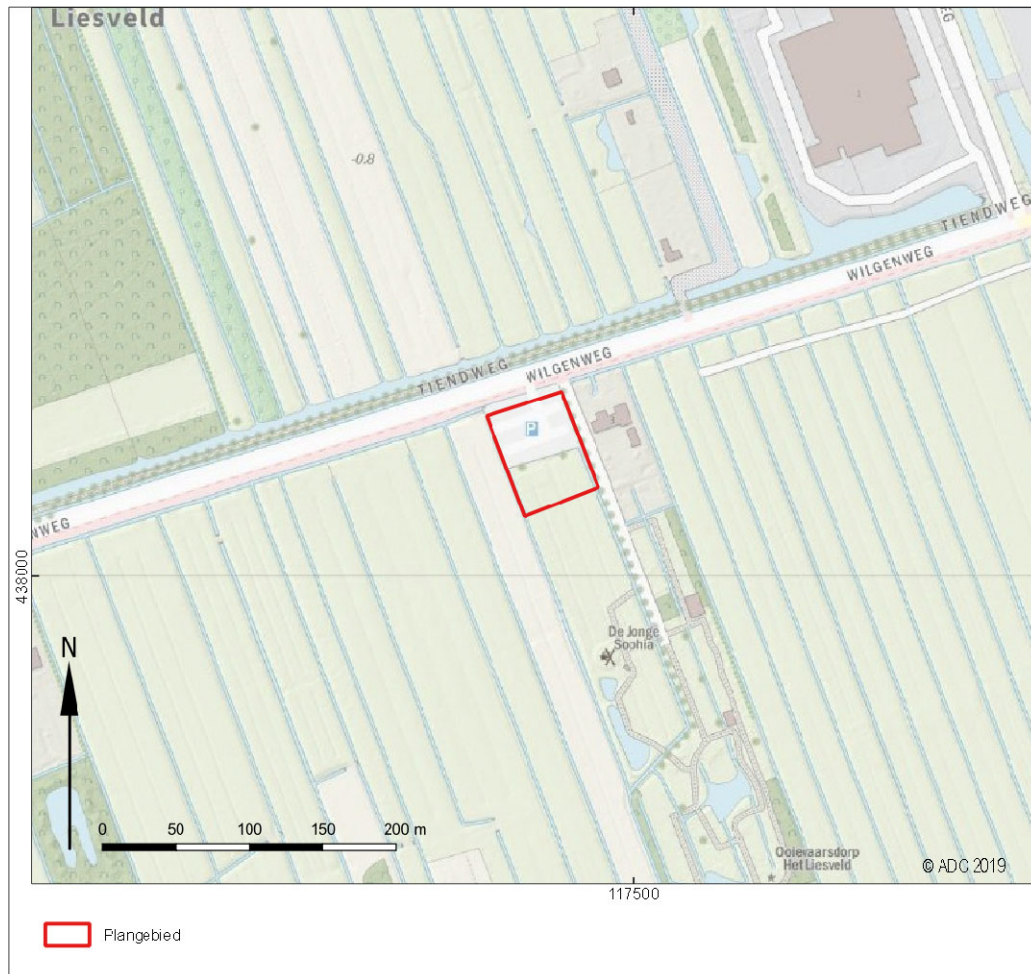
<http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/amk-en-ikaw>
<http://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
<http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>
http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/>
<https://bagviewer.kadaster.nl>
<https://easy.dans.knaw.nl>
<https://www.kadaster.nl/>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>
<http://www.bodemloket.nl>
<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>
<http://www.topotijdreis.nl>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

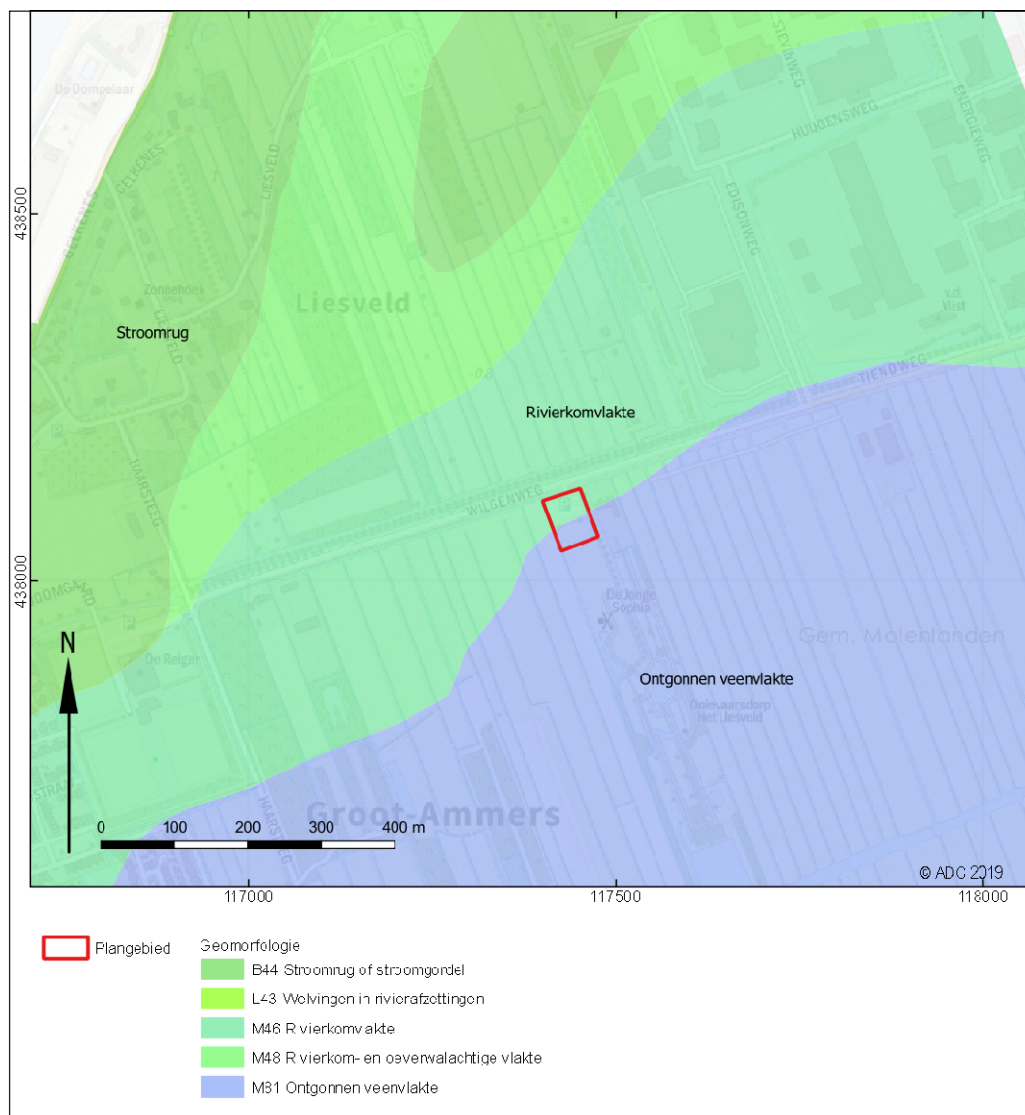
- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart
Afb. 4 Locatie van het plangebied op de Meandergordelkaart
Afb. 5 Locatie van het plangebied op de kadastrale minuut uit 1830
Afb. 6 Boorpuntenkaart

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

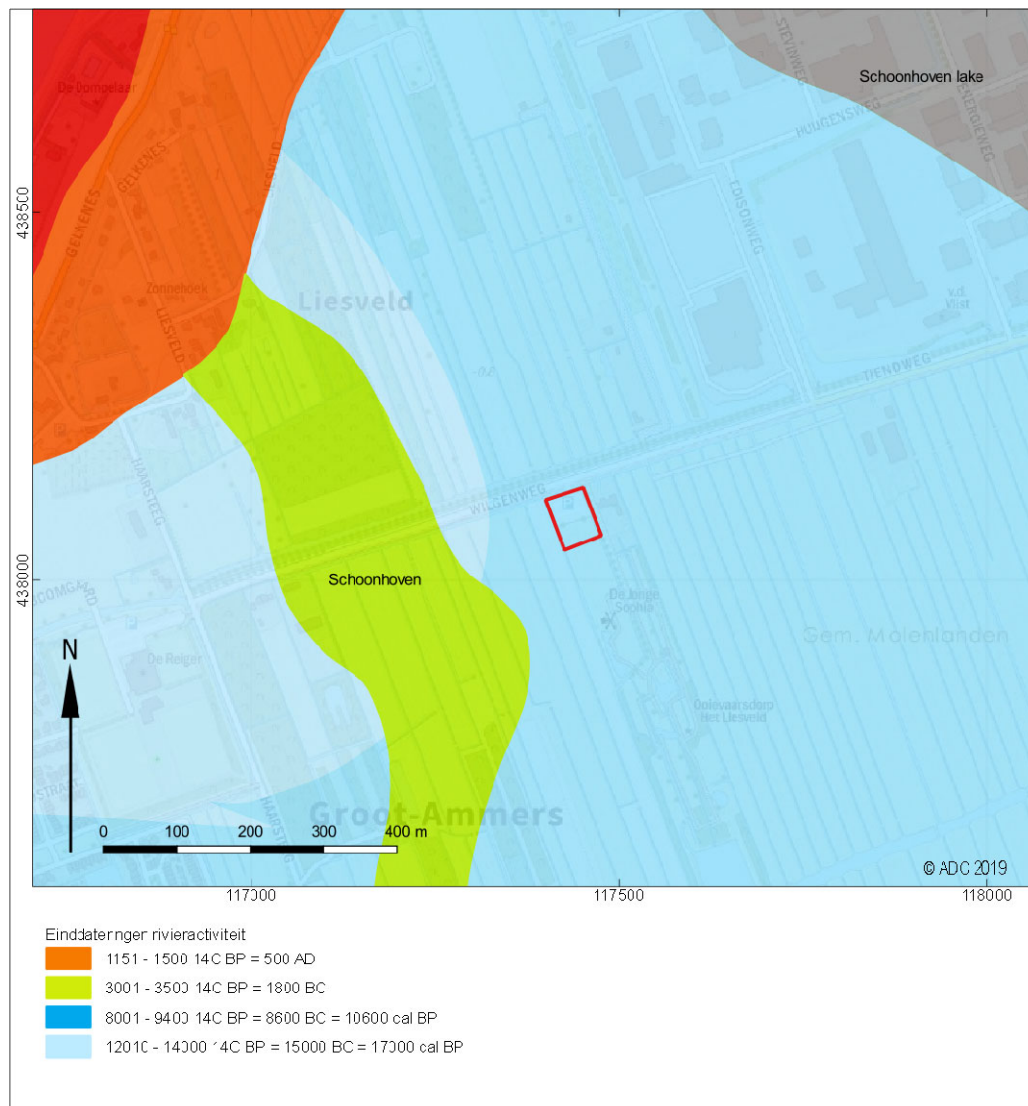

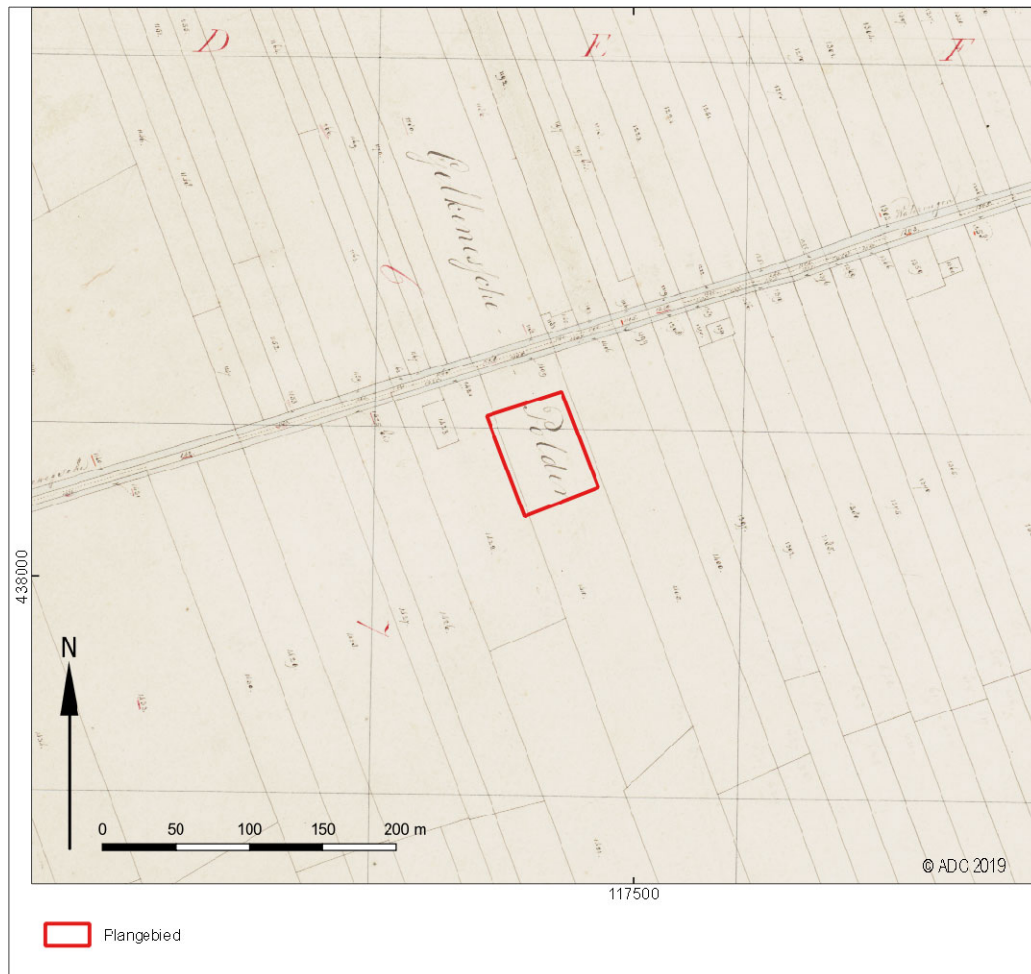
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

Afb. 3 Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart

Afb. 4 Locatie van het plangebied op de Meandergordelkaart

Afb. 5 Locatie van het plangebied op de kadastrale minuut uit 1830

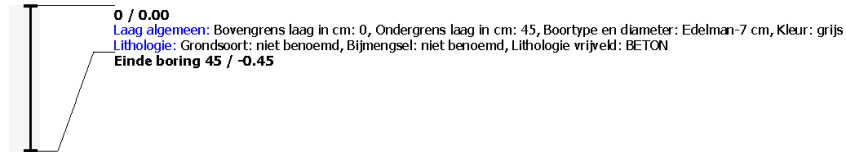
Afb. 6 Boorpuntenkaart

Bijlage 1 Boorgegevens

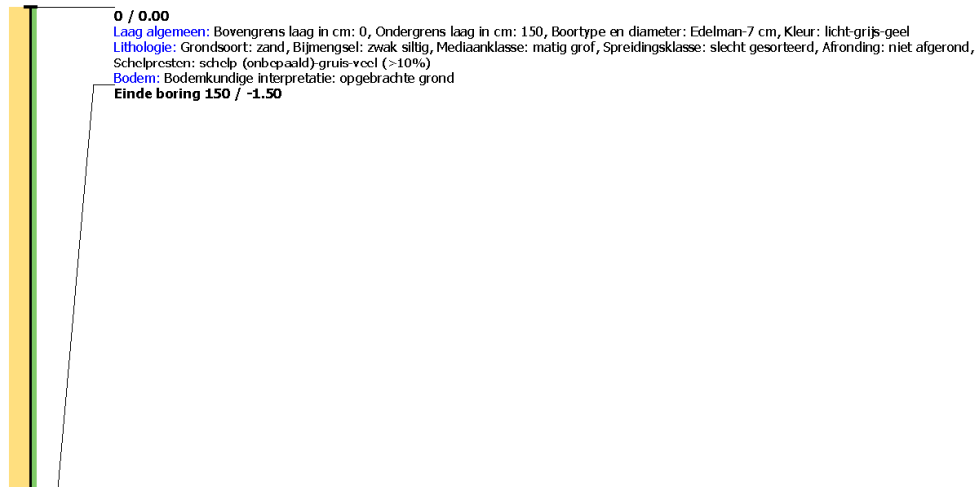
Boring: 4210254_1

Kop algemeen: Projectcode: 4210254, Boornummer: 1, Beschrijver(s): KKL, Datum: 10-06-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 45
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Molenwaard, Opdrachtgever: van den Heuvel, Uitvoerder: ADC

Boring: 4210254_2

Kop algemeen: Projectcode: 4210254, Boornummer: 2, Beschrijver(s): KKL, Datum: 10-06-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 150
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Molenwaard, Opdrachtgever: van den Heuvel, Uitvoerder: ADC

Boring: 4210254_3

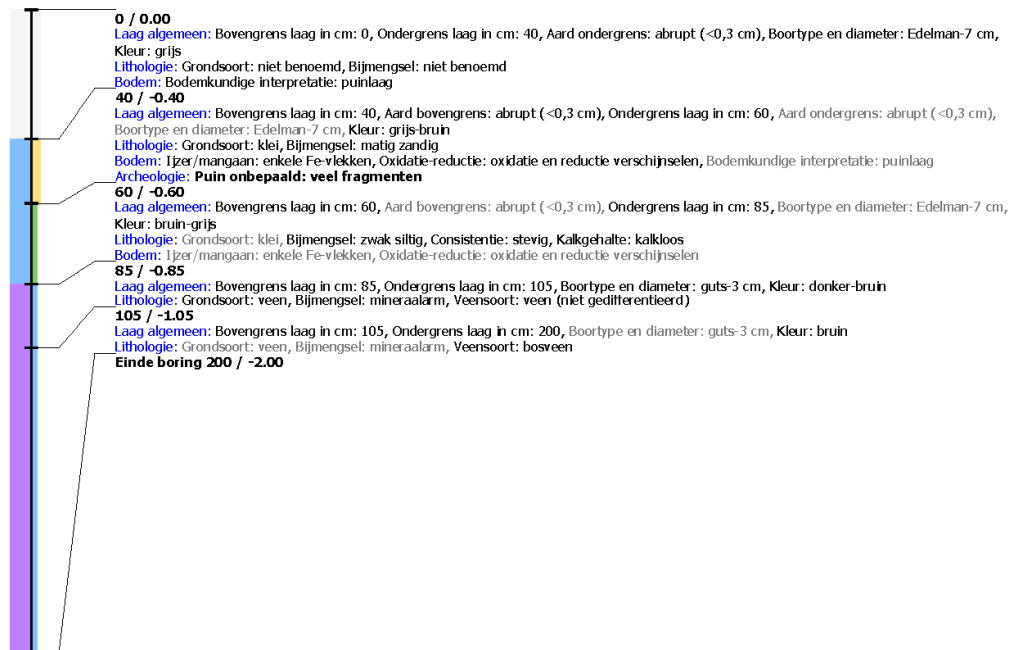
Kop algemeen: Projectcode: 4210254, Boornummer: 3, Beschrijver(s): KKL, Datum: 10-06-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 500
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Molenwaard, Opdrachtgever: van den Heuvel, Uitvoerder: ADC

Boring: 4210254_4

Kop algemeen: Projectcode: 4210254, Boornummer: 4, Beschrijver(s): KKL, Datum: 10-06-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 200
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Molenwaard, Opdrachtgever: van den Heuvel, Uitvoerder: ADC

Boring: 4210254_5

Kop algemeen: Projectcode: 4210254, Boornummer: 5, Beschrijver(s): KKL, Datum: 10-06-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 200
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Molenwaard, Opdrachtgever: van den Heuvel, Uitvoerder: ADC

Boring: 4210254_6

Kop algemeen: Projectcode: 4210254, Boornummer: 6, Beschrijver(s): KKL, Datum: 10-06-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 200
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Molenwaard, Opdrachtgever: van den Heuvel, Uitvoerder: ADC

